

Täysistunto

Keskiviikko 19.2.2020 klo 13.59—18.38

6. Mikromuovien kieltäminen kosmetiikassa lainsäädännöllä

Kansalaisaloite KAA 3/2019 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2020 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 2/2020 vp.

Mennään keskusteluun. — Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Hoskonen. — On näköjään poissa. [Aki Lindén: Hänen henkensä leijuu täällä!] Mennään eteenpäin.

Keskustelu

16.06 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Siirrytään toiseen aiheeseen.

Tosiaan myöskin muovista ja siihen liittyvistä ympäristö- ja terveysongelmista on viime vuosien aikana käyty laajaa julkista keskustelua. Keskustelu muovista kytkeytyy vahvasti myös kertakäyttökulttuuriin ja liikakulutukseen, jotka ovat keskeisiä ongelmia myös ilmastomuutoksen torjunnan kannalta.

Yksi kasvava huolenaihe on myös Suomessa ollut mikromuovi eli hyvin pienet muovipartikkelit. Mikromuovia lisätään useisiin tuotteisiin, esimerkiksi kosmetiikkaan, lääkkeisiin ja maaleihin. Ympäristövaliokunnan kuulemisissa nousivat esiin myös erilaiset askarteluun tarkoitetut muovihileet, kuten glitterliimat ja -kimalteet — sangen turhia nekin. Mikromuoveja myös irtoaa kaikenlaisista muovituotteista, kuten tekokuituvaatteista, astioista, autonrenkaista ja jalkapallokenttien tekonurmista.

Nyt käsittelyssämme on kansalaisaloite, jolla halutaan kieltää mikromuovia sisältävien kosmetiikkatuotteiden maahantuonti, myynti ja valmistaminen Suomessa. Haluankin vielä kerran kiittää aloitteentekijöitä ja allekirjoittaneita tärkeästä aloitteesta, joka on osaltaan lisännyt tietoisuutta mikromuoveista ja vienyt eteenpäin toimenpiteitä niistä luopumiseksi kosmetiikassa.

Kansalaisaloite sai meillä ympäristövaliokunnassa perusteellisen käsittelyn. Asiasta järjestettiin julkinen kuuleminen, ja valiokunta kuuli laajasti asiantuntijoita. Kansalaisaloitteen huoliin yhtyvä mietintö hyväksyttiin valiokunnassa yksimielisesti. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten tärkeä vaikuttamisen väline kansalaisaloite on.

Arvoisa puhemies! Mikromuovi on globaali ympäristöongelma. Mikromuovia kulkeutuu luontoon ja vesistöihin muun muassa pölyn mukana ilmassa sekä jäte- ja hulevesien seassa jopa täällä Suomessa, jossa jätevedenpuhdistamon teho on korkealla tasolla. Muovia syntyy myös, kun luontoon päätynyt muoviroska hajoaa. Luonnosta mikromuovia ei pysty enää keräämään pois, vaan sen kertyminen ympäristöön on kumuloituvaa, ja mikromuovia päätyy etenkin kalaruokien mukana mutta myös pakkauksista ja jopa juomavedes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

tä ihmiskehoon. Mikromuovien vaikutuksesta ihmisten terveyteen on toistaiseksi saatavilla vain vähän tutkittua tietoa. Tähän valiokunta kiinnitti huomiota ja peräänkuuluttaakin tarvetta lisätä tutkimus- ja seurantatietoa mikromuovien lähteistä ja reiteistä sekä vaikutuksista ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

Arvoisa puhemies! Mikromuoviongelman ratkaisu ei onneksi ole vain oman kansallisen lainsäädäntömme varassa, vaan asiaan on tartuttu myös EU:n tasolla. Euroopan kemikaalivirasto valmistelee parhaillaan komission muovistrategian ja niin sanotun REACH-asetuksen puitteissa rajoitusehdotusta, joka koskee tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja. Ehdotus kattaa kosmetiikan lisäksi laajasti myös pesuaineet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet ja biosidit. Rajoitusehdotus pitää sisällään kiellon tuoda markkinoille tuotteita, joissa mikromuovimäärä on enemmän kuin 0,01 painoprosenttia. Lisäksi mikromuoville ja mikrokohelmille ehdotetaan yhdenmukaista määritelmää, jota niillä ei tällä hetkellä ole. Tämän rajoituksen on tarkoitus tulla voimaan arvion mukaan vuoden 2021 aikana eli ensi vuonna. Hankaavina ainesosina käytettyjen mikromuovien osalta rajoitus tulisi voimaan heti, pois-huuhdeltavien kosmetiikkatuotteiden kohdalla siirtymäaika olisi neljä vuotta ja hiuksiin jätettävän kosmetiikan osalta kuusi vuotta.

Arvoisa puhemies! Suomella on myös oma kansallinen muovitiekartta, jonka toimeenpano käynnistyi vuonna 2018 ja joka jatkuu yhä ympäristöministeriön ja eri tahojen yhteistyönä. Muovitiekartta sisältää toimenpide-ehdotukset muoveja ja myös mikromuoveja koskevien haasteiden ratkaisemiseksi ja muoveista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Tiekartassa luvataan käynnistää tutkimushankekokonaisuus ja vahvistaa kansainvälistä tutkimusyhteistyötä muovin ja erityisesti mikromuovien haitallisista vaikutuksista sekä kehittää ratkaisuja hule- ja jätevesien mikromuovien talteenottoon sekä mikromuoveja sisältävien lietteiden hyödyntämiseen. Onkin tärkeää, että seuraamme näiden toimien etene- mistä ja tuloksia myös ympäristövaliokunnassa.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa totesin, kansalaisaloitteella on ollut tärkeä merkitys keskustelun herättäjänä mikromuovien ympäristö- ja terveyshaitoista. On hienoa, että asia on edennyt samaan aikaan EU-tasolla, jolloin saamme voimaan kosmetiikkaa kattavamman mikromuoveja rajoittavan säätelyn. On tärkeä varmistua siitä, että kemikaaliviraston rajoitusehdotus pysyy tiukkana. Näin voidaan todeta, että kansalaisaloitteen tavoite on toteutumassa EU:n kautta eikä kansallista lainsäädäntöä tässä vaiheessa tarvita.

Keskustelu mikromuoveista ei varmasti kuitenkaan lopu tähän, ja kuten sanottu, tutkimustietoa tarvitaan lisää. Kosmetiikkaan ja muihin tuotteisiin lisätyt mikromuovit ovat vain pieni osa globaalia mikromuoviongelmaa. Lainsäädännössä on kuitenkin helppo lähteä liikkeelle niistä tuotteista, joihin mikromuovia on lisätty erikseen, koska niissä mikromuoveille voidaan kehittää korvaavia vaihtoehtoja. Suurempi ongelma on muovituotteista käytössä irtoava ja ympäristöön pääsevä mikromuovi, jonka suuria lähteitä ovat tosiaan esimerkiksi autonrenkaat ja tekstiilit. Niin EU:n komission muovistrategialla kuin Suomen omalla muovitiekartalla haetaan ratkaisuja myös näihin ongelmiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Hoskonen on nyt paikalla myös fyysisesti ja pääsee puhumaan. — Olkaa hyvä.

16.13 Hannu Hoskonen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ymmärryksestä. Kävin äänenhuollossa tuossa. Poliitikolta kun ääni menee, se on aina vakava tilanne — flunssan takia siis.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

Mikromuoviasia on maailman tämän hetken ympäristöön liittyvistä asioista ei ehkä niitä suurimpia mutta erittäin vakava, koska emme loppujen lopuksi tiedä mikromuovien terveysvaikutuksista esimerkiksi 20 vuoden päähän juuri yhtään mitään. Nyt ongelmaan on havahduttu, ja tämän takia tämä kansalaisaloite tehtiin ja se eduskuntaan tuli, ja kiitän tässä yhteydessä vielä kerran niitä aktiivisia ihmisiä, jotka tämän asian nostivat esille ja jaksivat tämän kansalaisaloitteen tehdä. Kiitos siitä lämpimästi, ja heitähän kuulimme avoimesti kuulemistilaisuudessa, kun tätä asiaa käsiteltiin.

Kansalaisaloite, joka on ajankohtainen ja arvokas, on osa mikromuoveja koskevaa kansallista keskustelua, joka on toki myös kansainvälistä. Samalla ehdotetaan säädettäväksi laki, jolla kielletään mikromuovia sisältävien kosmetiikkatuotteiden maahantuonti, myynti ja valmistaminen Suomessa.

Valiokunta perehtyi aloitteeseen huolella asiantuntijoita kuullen. Mikromuovit ovat olleet esillä ympäristön- ja terveydensuojelun näkökulmasta. Luotettavaa tutkittua tietoa on vain vähän, joten sitä on tarpeen saada lisää, jotta haittavaikutusten torjumiseksi osataan ryhtyä oikeisiin toimenpiteisiin.

Kosmetiikan lisäksi mikromuovien mahdollisia päästölähteitä ovat muun muassa lannoitteet, pesu- ja puhdistusaineet sekä maalit, pinnoitteet ja lääkkeet. Mikromuovien määrään ympäristössä vaikuttavat kuitenkin eniten suuremmista muovia sisältävistä tuotteista syntyvät hiukkaset. Niitä syntyy esimerkiksi autonrenkaskulumista, ulkona olevista tekonurmikentistä sekä tekstiilien pesusta. Se on meille monille ehkä yllätys, että vaatteiden pesun yhteydessä vapautuu erilaisia mikromuovihelmiä valtavat määrät, ja kun vaatteita pestään maailmassa paljon, niin ongelma todella on globaali.

Kosmetiikkatuotteiden, joita kansalaisaloite koskee, osalta on voimassa olevaa lainsäädäntöä, jolla huolehditaan kosmetiikkatuotteiden turvallisuudesta sekä terveyden että ympäristön suojelemisen näkökulmasta. Lisäksi Euroopan kosmetiikkateollisuus on luopunut vapaaehtoisesti lähes kokonaan pesevien ja kuorivien mikrohelmien käytöstä poishuuhdeltavissa tuotteissa. Tästä asiastahan valiokunta kuuli sekä asiantuntijoita että myös kosmetiikkateollisuuden edustajia, ja viesti oli sieltä aivan sama, että tämä on tapahtunut tosiasia, ja siitä voisi kiittää kosmetiikkateollisuutta, että he ovat vastuullisesti asiaan suhtautuneet oma-aloitteisesti.

Euroopan unionissa valmistellaan parhaillaan mikromuovien käytön rajoittamista koskevaa lainsäädäntöä, joka koskee tarkoituksellisesti lisättyjä mikromuoveja kattaen kosmetiikan lisäksi myös pesuaineet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet ja eliöntorjunta-aineet. Arvion mukaan rajoitus tulee voimaan vuoden 2021 aikana. Ehdotuksen on suunniteltu sisältävän siirtymäaikoja, jotta toimijat ehtivät sopeuttaa toimintansa uusien vaatimusten mukaisiksi.

Kansalaisaloitteen tarkoitus on hyvä, mutta ympäristövaliokunta katsoo, että nyt valmiilla olevan Euroopan unionin lainsäädännön vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä kansallisiin lainsäädäntötoimiin asiassa. Lainsäädännön lisäksi tärkeitä toimenpiteitä ovat myös teollisuuden ja muiden toimijoiden vapaaehtoiset toimet mikromuovien haittavaikutusten ehkäisemiseksi. Lisäksi on tärkeää seurata ja kehittää mikromuovien suodattamista hule- ja jätevesien käsittelyssä.

Mainittakoon arvoisalle eduskunnalle myös se, että ympäristövaliokunta vieraili Viikimäen jätevedenpuhdistamossa, ja oli hyvin huojentava tieto se, että hyvin nykyaikainen, moderni jätevedenpuhdistustekniikka poistaa myös mikromuoveja, ja sillä rintamalla on tässäkin kaupungissa kiitettävästi tehty tutkimustyötä ja edetty, ja totta kai yliopistot ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

myös teknilliset korkeakoulut osallistuvat näihin tutkimuksiin ansiokkaasti. On tärkeää, että kehitämme tekniikkaa ja saamme yhä paremmin näitä jätevesiäkin puhdistettua.

Hulevesien tilanne on hieman vaikeampi, koska sen hallinta on vaikeaa, kun ne kovan sateen tullen vievät esimerkiksi tässä kaupungissa valtavan määrän vettä suoraan mereen eikä sitä puhdisteta millään lailla.

Myös merien tilanteesta olen, arvoisat edustajakollegat, huolissani, koska meriin dumpataan valtavat määrät muovia. Sen näemme jopa omilla kesämökkirannoillamme. Siellä rannoilla on muovipusseja sun muuta, ja ne pikkuhiljaa jauhautuvat siellä vedessä sitten pieniksi muovisirpaleiksi, ja sitten niitä saamme esimerkiksi kalaruuan yhteydessä itseemme.

Ongelma on globaali, ja se on erittäin vakava ongelma, mutta iloitsen siitä, että eduskunta on tässä asiassa ottanut vastuullisesti roolinsa ja lähtee edelleen kehittämään näitä systeemejä niin, että mikromuovien määrää pystytään vähentämään. Pois emme niistä enää pääse, koska tätä ongelmaa on levitetty ympäri Suomea ja ympäri maailmaa. Muuan tutkimus oli viime kesänä, että jostakin suomalaisesta lammesta ja järvestä oli otettu näytteitä, ja vaikka oli kuinka puhdas järvi tahansa, sieltäkin löytyi jo mikromuoveja, eliikkä ongelma on jo täällä meidän keskellämme. Sen takia asiaan kannattaa suhtautua suurella vakavuudella.

16.18 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille tärkeästä asiasta. Aloite näytti taas voimansa, kun se tuli tänne käsittelyyn ja valiokunta kuuli asiantuntijoita. Muulla tavoin emme olisi käsitelleet näin laajasti aihetta täällä täysistunnossa myöskään. Voi todeta, että onneksi tässä tapauksessa asiat ovat edenneet, eivät toki tarpeeksi nopeasti, mutta etenkin EU:ssa muovi on otettu vakavasti ja on todettu, että tähän täytyy löytää ratkaisuja.

Uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä täytyy vähentää. Mikromuovien osalta on mahdollista korvata esimerkiksi kosmetiikassa näiden ainesosien osuus suhteellisen helposti, joten on selvää, että ollaan oikealla asialla. On kyse vain tietyistä tottumuksista, joiden takia on jatkettu aika pitkään tällaista täysin vastuutonta toimintamallia, jossa mikromuovit päätyvät monenlaisten lähteiden kautta muun muassa vesistöihin. Vesistöongelmat ovat sekä globaaleja että paikallisia. On hyvä huomio, että Suomessakin, vaikka meillä on paljon järviä, järvet ovat kohtuullisen matalia, jolloin niihin kerääntyy kuluttajien ja teollisuuden aiheuttamana päästöjä, niin mikromuoveja kuin suolaantumista ja muita päästöjä.

On hyvä seurata, miten Suomen oma muovitiekartta ja sen valmistelu etenevät. Joskus valmistelut tärkeisiin asioihin ovat liian hitaita. Sen takia toivon, että kyseinen valiokunta jatkaa tämän ansiokkaan aloitteen esiin tuomien asioiden seuraamista ja voimme palata asiaan toivottavasti mahdollisimman pian ja meillä on vielä enemmän kerrottavaa sen osalta, mitä kaikkea tämän kansallisen työn myötä saadaan aikaiseksi ja mitä EU vielä edelleenkin toimeenpanee jatkossa.

16.20 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite mikromuovien kieltämiseksi kosmetiikassa on tärkeä, ja on hienoa, että me olemme tämän aloitteen kautta saaneet kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

sitellä mikromuoviongelmaan puuttumista täällä eduskunnassa. Kiitos vielä aloitteen tekijöille ja allekirjoittajille myös vasemmistoliiton puolesta.

Tämä mikromuoviongelma on tosiaan todellinen ja se on globaali. YK arvioi, että meidän merissä on jopa 51 biljoonaa mikromuovikappaletta. Tätä määrää voi havainnollistaa sillä, että se on enemmän kuin meillä on tähtiä meidän galaksissamme. Jotenkin tämä on haastavaa suhteuttaa, kun näin suuresta määrästä on kyse. Mutta joka tapauksessa vasemmistoliitto suhtautuu myönteisesti mikromuovien myynnin ja valmistuksen rajoittamiseen lainsäädännön kautta. Me haluamme, ettei meidän ympäristöömme, erityisesti meriin, eikä myöskään meidän elimistöihimme kumuloituvasti, kuten täällä todettiin, keräänny mikromuovia.

No, nyt me olemme ympäristövaliokunnassa tosiaan saaneet perehtyä tähän asiaan perusteellisesti. Me saimme kuulla paljon siitä, miten ala itse toimii jo mikromuovien vähentämiseksi. Minä itse olen kuitenkin sitä mieltä, että jos meillä on ongelma, niin sitä ei voi jättää pelkästään yritysten hyväntahtoisuuden tai kuluttajien vastuulle. Myös esimerkiksi Suomen ympäristökeskus on todennut, että kansainväliset kokemukset osoittavat, että juuri lainsäädäntö on tehokas tapa vähentää mikromuoveja.

Asia on tosiaan niin, niin kuin täällä on todettu, että tämä ongelma on nyt laajasti tunnistettu ja toimiin on ryhdytty. Ja tähän on siis erinomainen asia meille ja toki myös tämän aloitteen tekijöille. Eli tämä lainsäädäntövalmistelu etenee EU:ssa. EU tulee myös tässä asiassa etenemään nopeammassa aikataulussa kuin mitä vaatisi tämän kansallisen lainsäädännön laatiminen. EU:n kautta me tulemme myös saamaan kattavamman mikromuovilainsäädännön kuin mitä tämä kansalaisaloite esittää. Eli meillä on tässä siis tavallaan positiivinen ongelma tai yksinkertaisemmin voi sanoa, että tämä asia on hoidossa: se on hoidossa EU:n kautta, ja se on hoidossa vielä kattavammin.

Tämä EU:n valmisteilla oleva rajoitusehdotus tosiaan pitää sisällään kiellon saattaa markkinoille mikromuovia sisältäviä tuotteita, ja tämä valmistelu kattaa kosmetiikan lisäksi myös pesuaineet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet ja biosidit, kuten täällä jo ensimmäisessä puheenvuorossakin kerrottiin. Lisäksi on hyvä, että EU:n kautta ehdotetaan nyt mikromuoville ja mikrohelmille yhdenmukaista määritelmää, koska tällä hetkellä sellaista ei ole. Kun Euroopan kemikaalivirasto ECHA ehdotti viime vuoden alussa mikromuovien käytön rajoittamista lailla, niin tämä ei tosiaan ollut silloin tiedossa, kun tätä kansalaisaloitetta alettiin laittaa liikkeelle. Tämä ECHAN ehdotus kattaisi määrällisesti 400 tonnia muovia seuraavan 20 vuoden aikana. Guardianin mukaan tämä merkitsisi mikromuovien käytön laskua 90 prosentilla, eli kyse on oikeasti merkittävästä asiasta ja hyvästä lainsäädännöstä, joka etenee.

Kun tätä valiokunnassa käsiteltiin, niin minulle itselleni oli tosi tärkeää varmistaa, että tämä EU-lainsäädäntö myös sitten todella etenee, kun kyse on nyt valmistelussa olevasta asiasta, ja minä kysyin valiokuntakäsittelyn aikana niin ministeriön edustajilta kuin myös asiantuntijoilta tästä ja kysyin, kun järjestettiin tämä julkinen kuuleminen. Hyvin laajasti ja yksimielisesti saatiin se vastaus, että erillinen kansallinen lainsäädäntö ei ole tarpeen tässä tilanteessa näistä syistä, jotka äsken kerroin. Näin esimerkiksi tosiaan lausui Suomen ympäristökeskus, kun he antoivat tästä oman asiantuntijalausuntonsa.

Eli näiden vastausten perusteella me voimme nyt luottaa siihen, että tämä asia hoituu EU:n kautta, ja sen takia meillä on tässä pohjana ympäristölautakunnan yksimielinen mietintö. Eli ympäristövaliokunta yhtyy kansalaisaloitteen huoliin, ja nämä aloitteen tavoitteet ovat toteutumassa, ne ovat toteutumassa tämän EU-lainsäädännön kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

16.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tuo edustaja Kivelän mainitsema yksityiskohta näistä galaksimme tähtimääristä oli varsin mielenkiintoinen. Olisi mukava saada siitä vähän tarkempaa tietoa, kukahan ne on mahtanut laskea.

No niin, sitten itse tähän asiaan.

Ensinnäkin, kiitos kansalaisaloitteen tekijöille. Tämä on ollut erittäin merkittävä asia tuoda tänne eduskuntaan saakka kansalaisaloitteen kautta. Sanotaan, että tieto lisää tuskaa. Ehkä modernisoisin vähän tätä: tieto lisää velvoitetta ja vastuuta. Tässä tapauksessa mikromuovien kohdalla, mitä enemmän saamme tarkennettua tietoa erilaisista ympäristöä tuhoavista asioista, sitä vastuullisemmiksi joudumme näiden asioiden edessä, koska useimmiten on niin, että ihminen tuottaa lähes kaikki ne asiat, jotka ympäristöön haitallisesti vaikuttavat.

Kiitän myös valiokuntaa perusteellisesta käsittelystä tämän asian suhteen. Tämä on ollut varmaan heillekin mielenkiintoinen asia. Ja itse asiassa tässä innostuin, että täytyy mennä ihan sinne valiokunnan sivuille ja katsoa näitä erilaisia asiantuntijalausuntoja, koska tämä on niin mielenkiintoinen aihe. Ei tule ajatelleeksi aamulla tukkaa pestessä, että tuottaa jotain mikrorakeita, jotka sitten tuhoavat ympäristöä. Pitäisiköhän harventaa hiustenpesua?

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätelmä on myös hyvä, ja tämä EU-lainsäädäntö, joka tässä on nyt tulossa nopeutetusti, takaa sen, että asia tosiaan etenee eteenpäin. Kyllä soisin, että tämäntyyppisiä asioita enemmänkin tulisi kansalaisaloitteiden kautta, jos ei muuten eduskunta ymmärrä, jotta tieto voisi näin lisääntyä ja laajentua, vaikka se sitten sitä vastuullisuutta meille kasvattaakin.

16.28 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan ympäristövaliokunnassa kävimme tästä hyvän ja perusteellisen kuulemisen. Toki, kuten tässä jo edellä kuulumme, niin Euroopan unionin prosesseista johtuen emme tähän kansalaisaloitteeseen nyt tässä kohtaa yhdy. On äärimmäisen hyvä, että tähän on EU-tasolla puututtu ja siellä on tämä REACH-asetuksen muutos ja muita prosesseja meneillään, koska tämä ongelmahan on globaali. Tämän hallinta pelkästään kotimaisin keinoin on tietysti vaikeaa.

Itse näen tässä oikeastaan kaksi selkeää etenemistietä. Kun katsotaan näitä mikromuovin suurimpia päästölähteitä, Suomessa ne taitavat olla juurikin nämä jäteveden mukana tulevat mikromuovit. Sitten on autonrenkaat, tietysti erilaiset jätteet, joita kuitenkin jonkun verran päätyy vesistöihin, ja maailman mittakaavassahan on sitten monia muita. Näitä pitää yksinkertaisesti lainsäädännöllä hallita ja pyrkiä eroon sellaisista materiaaleista, jotka aiheuttavat vesistöihin päästöjä. Toinen iso osa tätä ratkaisua on tietenkin biotalous ja uudet biotuotteet, joilla voidaan ihan suoraan korvata perinteisiä muovisia tuotteita.

No ehkä, jos vielä kolmannen mainitsisi, niin itse olen kyllä taipuvainen ajattelemaan sillä tavalla, että mitä tulee erilaisiin muovipakkauksiin, joita on koko maailma täynnä, niin kyllä meidän täältä Suomesta ja Euroopan unionista käsin pitää lähteä siitä, että kaikki muovipakkaukset pitää standardisoida. Samalla tavalla kuin meillä on pullopanttijärjestelmä aikanaan luotu — ja hyvin toimivaksi onkin luotu — niin muovipakkaukset pitää standardisoida, koska se mahdollistaa muovien paremman keräyksen ja hallinnan ja myöskin muovien kierrätyksen. Uskon, että se on yksi keskeinen keino siinä, että pystytään myös näitä mikromuovipäästöjä hallitsemaan.

Totta kai yritysten oma vastuu on tärkeää. Niin kuin tässä kuulumme, niin suomalaiset kosmetiikan valmistajat eivät enää käytä juurikaan näitä mikromuovirakeita. Jos edustaja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

Kivisaari tai vaikka edustaja Laukkanen käyttää illalla kuorintavoidetta, niin voi olla varma siitä, että ei siinä enää näitä mikromuovirakeita ole mukana ja voi huojentuneesti niitä käyttää.

Arvoisa puhemies! On todellakin hyvää keskustelua tästä käyty ja asia on valtavan tärkeä.

16.30 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kansalaisaloitteen laatijoita erittäin tärkeän asian nostamisesta esille ja keskusteluun. Mikromuovi on merkittävä ympäristöongelma, kuten olemme tässä kuulleet. Mikromuovia päätyy yhä enenevässä määrin luontoon ja vesistöihin, ja tällä on vakavia seurauksia koko ekosysteemille. Mikromuovi ei kuitenkaan kosketa ainoastaan luontoa. Viimeisimpien tutkimusten mukaan sitä päätyy myös ihmisten elimistöihin muun muassa pullo- ja hanaveden sekä kalaravinnon kautta, WWF:n mukaan keskimäärin jopa 250 grammaa vuodessa.

Mikromuovin vähentämisen pitää tapahtua tehokkaasti Euroopan unionin tasolla. REACH-asetus antaa mahdollisuuden vaikuttaviin ja laajoihin toimiin mikromuoviongelman torjumiseksi. EU on valtava markkina-alue, ja sen tasolla tehdyillä päätöksillä voimme vaikuttaa paitsi Euroopan myös koko maailman tulevaisuuteen. EU:n kemikaaliviraston valmisteleva rajoitusehdotus kattaa laajasti lisätyt mikromuovit eri lainsäädännöissä, mikä tekee toimista kattavampia ja vaikuttavampia. Tämä rajoitusehdotus ansaitsee siis täyden tuen.

On tärkeää, että keskustelemme kosmetiikan roolista mikromuovipäästöjen aiheuttajana. Sen ansiosta kuluttajien tietoisuus lisääntyy ja yritykset muuttavat käytäntöjään ympäristöystävällisemmiksi. Samalla on hyvä muistaa, että valtaosa mikromuovista päätyy luontoon vaatteiden ja liikenteen vuoksi. Mikromuovia irtoaa pyykinpesun yhteydessä kaikista tekokuituisista vaatteista, jolloin ne päätyvät vesistöihin. Tekokuituiset vaatteet ja muut tekstiilit aiheuttavat eniten mikromuovipäästöjä, ja valitettavasti ne muodostavat 65 prosenttia kaikista käyttämistämme tekstiileistä. Mikromuovipäästöt vähentyisivät merkittävästi, jos tekokuitujen sijaan käytettäisiin luonnonkuituja. Niiden markkinaosuus on valitettavasti kuitenkin tekstiilien osalta vielä hyvin pieni. Luonnonkuitujen käyttöä edistävä tuotekehitys olisi viisasta huomioida tutkimusrahoitusta jaettaessa. Tekstiilien oikeanlainen hävittäminen on myös hyvin tärkeää. Se edellyttää vastuunkantoa yrityksiltä sekä tekstiilin kiertotalouden ja kestäväen käytön vahvaa huomiointia poliittisessa päätöksenteossa.

Mikromuovin vähentämiseksi tarvitaan globaaleja toimia. WWF on vaatinut, että muoviroskan päätyminen mereen pysäytetään sitovalla YK-vetoisella sopimuksella. Globaaleja ongelmia ratkaistaan parhaiten kansainvälisellä yhteistyöllä, joten sopimusta olisi ehdottomasti tavoiteltava kaikin keinoin.

Vaikka EU-tason toimet ja kansainväliset sopimukset ovat tärkeitä, myös teillä, arvoisa hallitus, on vastuu mikromuoviongelmien torjumisessa. Muovietikartassa asetetut tavoitteet on toteutettava määrätietoisesti ja huolehtien siitä, että Suomi on mikromuovin ja muovijätteen vähentämisessä globaali edelläkävijä. Pääsemme keskustelemaan muovin kestävästä käytöstä ja kierrätyksestä lisää, kun hallitus toimittaa esityksensä EU:n jätesäädöspaketista eduskunnalle myöhemmin tänä vuonna. Toivottavasti kasvanut julkinen tietoisuus ja valmisteilla olevat lainsäädännölliset toimet antavat meille paremmat keinot puuttua mikromuovin aiheuttamiin ympäristöongelmiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

16.34 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Aivan alkuun haluan minäkin kiittää kaikkia heitä, jotka ovat keränneet nimiä ja tehneet töitä sen eteen, että meillä on tänään täällä salissa keskustelussa kansalaisaloite, jonka tavoitetilä on kieltää mikromuovien käyttö kosmetiikassa. Saan itse vaikuttaa ympäristövaliokunnan työssä ja siten olen saanut käsitellä myös valiokuntatyön kautta kyseistä aloitetta, niin kuin moni meistä, jotka olemme käyttäneet puheenvuoron tänään täällä salissa tästä aloitteesta.

Niin kuin on jo käynyt ilmi, valiokuntatyössä emme suoraan puoltaneet aloitteen henkeä kiellosta tässä ja nyt vaan katsoimme, että valmisteilla oleva EU-lainsäädäntö on riittävä lainsäädännöllinen toimenpide tässä vaiheessa. Valmisteilla on siis REACH-asetuksen nojalla rajoitusehdotus, joka koskee lisättyjä mikromuoveja kattaen kosmetiikan lisäksi myös pesuaineet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet ja biosidit.

Valiokunnassa pidimme tärkeänä lisätä tutkimus- ja seurantatietoa mikromuovien lähteistä ja reiteistä sekä vaikutuksista ympäristöön ja ihmisten terveyteen. Painotimme jätevedenpuhdistuksen merkitystä mikromuovien vesistö päästöjen vähentämisessä. Koska mikromuoviongelma on vaikeasti hallittava, tutkimustietoa tarvitaan ehdottomasti lisää. Turvallisen ja terveellisen ympäristön saavuttamiseksi on puhtailla vesistöillä sekä pohjavesillä erittäin tärkeä merkitys sekä meille ihmisille että luonnon ekosysteemille. Voidaan sanoa, että Suomessa jätevesien puhdistus on hyvällä tasolla, mutta meilläkin on silti yhä edelleen parannettavaa. Mikromuovikuormituksen minimoinnin lisäksi on syytä korostaa tehokasta jätevesien käsittelyä, maatalouden kuormituksen minimointia ja pohjavesialueiden suojelua. Kun puhumme mikromuoveista, on syytä muistaa ongelmien laajuus ja jo olemassa olevan tiedon perusteella suurimmat päästölähteet, kuten merien muoviroska, kalastusverkot, tekstiilikuidut ja muun muassa teiden pinnoitteet.

Lopuksi haluan mainita, että meillä on myös kansallinen ohjelma, jota kutsutaan muovitiekartaksi ja johon edellinenkin edustaja viittasi. Tämä pitää sisällään toimenpide-ehdotukset muoveja koskevien haasteiden ratkaisemiseksi ja muoveista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Tämän ohjelman toimeenpano on käynnistynyt vuoden 2018 lopussa ja jatkuu toivottavasti entistä ripeämmin — tämänkin aloitteen johdosta — ympäristöministeriön ja eri tahojen yhteistyönä.

16.37 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä kansalaisaloite ja sen perinpohjainen ja huolellinen käsittely ympäristövaliokunnassa on ollut erittäin tärkeää asiaan tarttumista. Kun itse en ole valiokunnan jäsen vaan olen muu kansanedustaja, niin kiitän ympäristövaliokuntaa ja myös näitä aktiivisia ihmisiä, jotka ovat tämän asian tänne meille eduskuntaan tuoneet, koska jos ajattelee maailman tilaa, ajatellaan ihmiskunnan ja planeetan suuria haasteita eteenpäin, niin kyllähän tämä mikromuovi ja muu muoviroska ja sen vähentäminen ja muoviongelmat ja niiden muoviongelmien ratkaiseminen ovat niitä suuria kysymyksiä. Ovathan toisaalta aivan puistattavia ja järkyttäviä ne aivan valtavat, kokonaisten maanosien ja maiden kokoiset muovilautat, jotka seilaavat jossakin Tyynellä valtamerellä. Taikka sitten tosiaan meillä alkaa olla suomalaisia järviä, meidän kotiseutuja ja mökkialueiden järviä, joista jo löytyy sitten tätä mikromuovia, kun näytteitä otetaan — asiaan todellakin täytyy tarttua.

Ympäristövaliokunnan linja, jonka ansiokkaasti asiaan hyvin perehtynyt ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Hannu Hoskonen avasi — että mennään EU-säätelyllä, EU-regulaatiolla — on hyvä linja. Uskon ja olen varma, että tällä saadaan tätä kosmetiikkatuote- ja muoviongelmaa kuriin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

Mutta haluan, puhemies, kiinnittää huomiota siihen, että mikromuovia tulee myös muista tuotteista, ja yksi iso ongelma on vaatteiden mikromuovi. Kyllä meidän täytyy pystyä tarttumaan tähän niin sanottuun pikamuoti-ilmiöön eli siihen, että me ostamme sellaisia vaatteita, etteivät ne kestä kuin muutaman pesukerran ja että on harrastus ostella vaatteita koko ajan ja heittää niitä roskeen. Tässä kohtaa en voi olla ottamatta esille tällaista mielenkiintoista näkökulmaa, että Suomessa paljon parjattu turkistarhaus ja turkistuotanto ovat esimerkki siitä, että on kiertotalouteen, uusiutuviin luonnonvaroihin nojaavaa vaatevalmistusta. Jos mentäisiin sellaisiin tilanteisiin, että turkisala kiellettäisiin, se tarkoittaa, että niitä karvakaulusia sitten valmistetaan mikromuoveista ja muovista karvaa, näitä keinoturkkeja. [Mai Kivelän välihuuto] Haluan tämän näkökulman tässä ottaa esille. No, totta kai monia muitakin materiaaleja kuin suomalaisen minkin tai ketun turkki löytyy korvaamaan mikromuoveja. Puulla, kaikella muulla eloperäisellä biomassalla voidaan korvata näitä mikromuoveja.

Mutta, puhemies, suuntana pitää olla vähempi muovinen yhteiskunta ja vähempi muovinen maailma. [Puhemies: Puupaltool!]

16.39 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Aloitteen taustalla on todella aivan aiheellinen huoli siitä, että mikromuoveja kulkeutuu vesistöihin, ja kyseessä on tällainen vakava globaali ympäristöongelma. Näihin vesistöihin huuhtoutuneet mikromuovihiukkaset aiheuttavat haittaa eliöille ja koko merelliselle ekosysteemille.

Mikromuovien määrään ympäristössä vaikuttavat eniten kuitenkin suurimmista muovia sisältävistä tuotteista kulumisen seurauksena tai ajan kuluessa syntyvät hiukkaset. Esimerkiksi tieliikenteessä auton rengaskulumat, ulkona olevat monet tekonurmikentät sekä, kuten Kurvinen vaatevalmistukseen viittasi, tekstiilien pesu ovat merkittäviä mikromuovilähteitä. Suomen merialueella tavataan tyypillisesti alle kymmenen mikromuovipartikkelia kuutiometrissä vettä.

Mutta keinoja muovin käytön vähentämiseksi ja korvaavien biotuotteiden lisäämiseksi kyllä löytyy. Muovihaasteen ratkaisemiseksi selvitetään keinoja esimerkiksi tuotteiden elinkaarimallin avulla.

Myös keskusta haluaa parantaa kuluttajien tietoisuutta muovihaasteista ja tarvittaessa myös lainsäädännön keinoin edistää ympäristölle haitallisimpien muovituotteiden vähentämistä tai jopa saamista pois markkinoilta.

Puhemies! Suomessa on huippuluokan osaamista jätevesien puhdistamisessa. Edelleen myös tässä kohtaa täytyy kehittää tapoja, joilla muun muassa mikromuovit saadaan pois ravinnekierrosta. Tärkeimmän painopisteen on kuitenkin oltava haitallisten kemikaalien ja mikromuovien synnyn ehkäisyssä. Haitallisia kemikaaleja ja mikromuoveja syntyy erityisesti tekstiilien, kosmetiikan, pakkausmateriaalin ja tieliikenteen kautta.

Puhemies! Keskustan tavoitteena on myös siirtyminen fossiilitaloudesta biotalouteen myös korvaamalla muovituotteita biotuotepohjaisilla tai biohajoavilla tuotteilla. Haluamme myös tukea ratkaisuja, joilla auton renkaista ja tiemerkinnoista syntyviä mikromuovipäästöjä vähennetään ja niiden kulkeutumista luontoon vältetään.

16.42 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Minunkin täytyy kiittää heti alkuun kansalaisaloitteen allekirjoittajia ja tekijöitä sekä ympäristövaliokuntaa, sen jäseniä ja sitä, että valiokunta on kuullut laajasti asiantuntijoita tässä kansalaisaloitteessa. Tietysti aina tuntuu hassulta, kun päätösehdotus on, että ”hylkää kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

— se voi kuulostaa siltä, että nyt ei olla samaa mieltä. Mutta päinvastoin: valiokunta toteaa perusteluissaan, että kannattaa tätä aloitetta ja että tämä aloitteen henki tulee toteutumaan parhaiten tällä kansainvälisellä ja EU:n laajuisella rajoituksella. Ja olisi todella ilahduttavaa, jos tämä rajoitus astuisi voimaan jo vuonna 2021 elikkä vuoden päästä. Se tarkoittaisi kyllä käytännössä sitä, että se tulisi voimaan varmasti nopeammin kuin kansallisessa prosessissa, elikkä siinäkin mielessä on hieno asia, että tämä edistyy tuolla EU-tasolla ja sitä kautta myös tämä sääntely tulee koskemaan muitakin jäsenmaita ja laajemmin. Toivottavasti myös kansainvälistä sääntelyä saadaan tähän mikromuovien kieltämiseen kosmetiikkatuotteissa ja myös laajemmin.

Tässä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja biopohjaisten materiaalien käyttöönnotosta. Muovia voidaan jo nyt korvata hyvin paljon, ja nämä puupohjaiset ja muut biohajoavat materiaalit ovat jo yhä enemmän ja enemmän käytössä. Suomi voisi olla tässäkin myös yksi suunnannäyttäjistä, ja kun tuotekehittelyyn ja innovaatiokehitykseen satsataan, niin siellä varmasti tähän kannattaa kiinnittää vielä isompaa ja laajempaa huomiota.

Murheellista on tietysti se, että eri puolilla tätä maailmaa, tätä planeettaa, edelleen käytetään hyvin paljon muovia, mutta myös se, että jätevesien puhdistamista tai kiertotaloutta ei ole otettu käyttöön, elikkä sitä kautta sitten sitä muovia kertyy edelleen suuret määrät tuonne valtameriin ja sitä kautta mikromuovit kertyvät sitten planktoneihin ja muihin eliöihin ja ravintoketjuun ja niin edelleen. Toivottavasti tämä meidän kotimainen puhdas juomavesi, josta saamme olla ylpeitä, ei ehdi saastua ennen kuin saamme ne korvaavat tuotteet ja esimerkiksi nämä mikromuovien kieltorajoitteet voimaan.

Vaatteiden osalta täytyy todeta, että olen samaa mieltä: tämmöinen kertakäyttötalous on huolestuttavaa, että tosiaan muutaman pesukerran jälkeen saa heittää vaatteen pois, koska se ei kestä. Tähänkin tarvitaan tietysti tämmöisiä laadukkaita kankaita. Voidaan tutkia justiinsa näitä materiaaleja huomioiden se, mitä se vaate sisältää. Ja sitten toivoisin, että tällaiset vanhanaikaiset tai ei vanhanaikaiset vaan siis semmoiset vanhat käsityöammatit kuin suutari ja räätäli saataisiin edelleen käyttöön. Monista kunnista valitettavasti esimerkiksi suutaripalvelut uupuvat, mutta jospa tätä kautta huomataan, että ei niitä hyviä kenkiä kannata sen takia pois heittää, että joku vetoketju tai kanta menee, ja viedään ne kengät sinne suutarille ja voidaan käyttää vaikka 10 tai 20 vuotta niitä samoja saapikkaita. [Puhemies koputtaa] Tässä meillä on näitä mahdollisuuksia myös.

16.45 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan kiitokset aloitteen tekijöille, allekirjoittajille ja ympäristövaliokunnalle hyvästä työstä. Tärkeää on tutkimus, ja on tärkeää, että teknologiaa kehitetään meidän vesien puhdistuksen osalta.

Ehkä yhden ylitse muiden nostaisin puheenvuorossani: hulevedet ja maailman yleisimman roskan, ja sehän on tupakantumppi. Sehän on muovia, ja se ei häivy luonnosta koskaan. Rantojen yleisimmät roskat ovat tupakantumppuja. Valtaosa tupakoitsijoista laittaa roskat roskikseen, mutta kolme neljästä tumppea tupakan maahan, ja hulevesien mukana, sadevesien mukana sitten tupakantumppit päätyvät meidän vesistöihimme, hajoavat mikromuoviksi. Se ei ole pelkästään mikromuovia, vaan siellä on lyijyä, arsenikkia, eli tupakka tappaa ei vain sitä polttaessa vaan kun se tumpataan, ja tätä kertyy eliöstöön ja sitä kautta myöskin ravintoketjuumme.

On arvioitu, että noin 4 miljardia tumppea päätyy Suomessa vesistöihin. Se on noin 680 000 kiloa vaarallista jätettä. Toivon, että tämän aloitteen käsittelyn jälkeen ei jäädä odottamaan vain, mitä EU:ssa tapahtuu, vaan katsotaan, mitä suomalaisessa lainsäädän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

nössä voitaisiin tehdä. Tupakkalainsäädännön uudistaminen on yksi asia. Voisimme kielittää tupakoinnin rannoilla, leikkipuistoissa, ja voitaisiin myöskin pohtia sakotusmenettelyä. Kun menet Pariisiin, niin jos tumpaat tupakan, se on 70 euroa sakkoa, jos poliisi sen sattuu näkemään. En sano, että sakot pelastavat maailman, mutta toivon, että myöskin tupakkalainsäädännöllä edesautettaisiin sitä, että saataisiin tumpit pois meidän vesistöistämme.

Arvoisa puhemies! Roskaantumisen kitkemiseksi kestävä ratkaisu on tietenkin kiertotalous, jota kohti meidän pitää siirtyä entistä tiiviimminkin, ja siinä kyllä osaltani vauhditan hallitusta, eli kulutuksen vähentäminen, ympäristöystävällisten tuotteiden kehittäminen, tuotteiden uudelleenkäyttö ja tehokas kierrätys, kertakäyttömuovien poistaminen kulutuksesta, jätteiden käyttö energiana siinä tapauksessa, jos niitä ei muuten voi tehokkaasti ja ympäristöystävällisesti hyödyntää — nämä ovat kaikki tavoiteltavia toimia. Sipilän hallituksessa tämä oli yksi meidän kärkitavoitteemme, ja toivon todellakin, että Marinin hallitus tässä asiassa kovasti urakoi.

Toivon todellakin, että tämä puheenvuoroni tupakkalainsäädännön uudistamisesta menisi nyt hallituksen korviin, koska ainakaan siinä listassa, mitä lainsäädäntöä on tulossa eduskuntaan, en tätä tupakkalain uudistusta ole nähnyt. Se on terveyden, mutta myös ympäristön kannalta tärkeä.

16.48 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä kansalaisaloite on todellakin tärkeä ja ajankohtainen, sillä siinä esille tuotuun ongelmaan tulee löytyä vaikuttavat ja kestävät ratkaisut, jotta mikromuovia ei enää pääse vesistöön. Ympäristövaliokunnan julkisessa kuulemisessa oli erittäin hyvää nimenomaan se, että läsnä olivat myös aloitteentekijät ja että he toivat esiin erittäin hyviä näkökantoja asiaan. Myöskin asiantuntijat avoimesti kertoivat nykytilanteesta. Itse näkisin, että — kuten valiokuntakin toteaa — mikromuovien käytöstä aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen riskeistä ollaan yhä enemmän tietoisia, ja myös tämä kansalaisaloite on aikaansaanut tietoisuuden lisääntymistä. Asiasta on keskusteltu, ja näitä haittoja on ryhdytty ehkäisemään sekä lainsäädännön avulla että ennen kaikkea vapaaehtoisin toimin. Suomalaiset tuotteiden valmistajat ovat olleet etujoukoissa Euroopassa näissä kehitysasioissa. Se on hyvä asia.

Mutta monta kertaa, kun on kyse ongelmasta, se voi olla myöskin mahdollisuus ja uuden alku. Itse uskon, että kun muoviongelma, mikromuoveista, on nyt ruvettu keskustelemaan ja tuotu niitä ongelmia yhä enemmän esille, se on saanut myöskin teollisuuden kehittämään ja etsimään uusia ratkaisuja muoviongelmaan. Sitä kautta löytyy myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia elinkeinoelämälle, ja uskon, että suomalaiset yritykset voivat olla kehityksen kärjessä myöskin tässä. Se on hyvä asia.

Itse olen sitä mieltä, että tavoitteena tulee olla siirtyminen fossiilitaloudesta biotalouteen myös korvaamalla muovituotteita biopohjaisilla ja biohajoavilla tuotteilla tulevaisuudessa. Samoin tulee myöskin etsiä ratkaisuja, joilla — vaikka nyt puhutaankin kosmetiikasta — myös muista mikromuovien lähteistä, esimerkiksi autonrenkaista ja tiemerkinnoista, syntyviä mikromuovipäästöjä ja niiden kulkeutumista luontoon voidaan vähentää. Huomionarvoista on myöskin se, että suomalaisista metsistä ja innovaatioista voi tulla merkittävä muovin ja esimerkiksi vaateteollisuuden raaka-aineiden korvaaja, kuten ollaan jo ennakkoviitteitä saatukin tässä viime vuosina. Se voi olla Suomelle iso mahdollisuus tulevaisuudessa, ja toivon, että myös vesien puhdistusjärjestelmiä kehitetään jatkossakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

Suomi on edelläkävijä myöskin näissä asioissa, [Puhemies koputtaa] ja se voi olla meille mahdollisuus.

Lopuksi, arvoisa puhemies, [Puhemies koputtaa] haluan kyllä esittää kunnille pienen haasteen, että näitä muovinkeräysastioita tulisi jätekeräyspisteille lisää. Se on mahdollisuus siihen kierrättämiseen nimenomaan.

16.52 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille, kiitos ympäristövaliokunnalle selvästikin kattavasta käsittelystä, ja kiitos kollegoille erinomaisista puheenvuoroista tässä edellä. Tämä tosiaan käsittelee erityisesti kosmetiikan mikromuovi-asiaa, joka on tavallaan selkeä ja helposti ratkaistava ongelma, koska mikromuoveja ei varsinaisesti tarvita mihinkään siinä käytössä.

Kun täällä on tuotu esille tätä biotalous-, biomuovipuolta, niin minä sinänsä olen samaa mieltä, että täällä biotaloudessa on paljon potentiaalia ja meillä on syytä siirtyä fossiilisista raaka-aineista enenevissä määrin sellaisiin, joita saadaan muualta kuin maan uumenista. Mutta on todella tärkeä tiedostaa, mistä puhutaan ja mitä on biomuovi, mitä on biohajoava muovi. Periaatteessa muovi, joka on tehty biomassasta, ei välttämättä eroa kemiallisesti millään tavalla tavallisesta fossiilisesta muovista. Se tarkoittaa, että sen mikromuovin ongelmat ovat tismalleen samat. Eli tavallaan ne ratkaisut eivät välttämättä pelkästään sitä raaka-ainetta vaihtamalla löydy, vaan tässä on toisaalta tarve myös miettiä — niin kuin täällä on moni korostanut — niitä syitä, mistä tätä syntyy, minkälaisilla jätekiertoilla ja muilla voidaan varmistaa, ettei sitä ylipäänsä tule ja valu mihinkään.

Yksi hyvä nosto täällä on ollut pikamuoti, jolla tosiaan on hirvittävän iso ekologinen jalanjälki ja johon olisi hyvin helppo tarttua lainsäädännöllä ja huolehtia siitä, että materiaalit ovat kierrätettäviä, korjaaminen on edullista — tällaisista asioista. Siinä minun mielestäni meillä kyllä sarkaa on — kirjaimellisesti sarkaa — jota kannattaa jatkossa edistää. Todella hyvä, että tämä aloite nostaa tätä ehkä laajempaa keskustelua esiin.

Tosiaan halusin korostaa sitä, että pidetään mielessä, että se, että se muovi on bioaine, ei välttämättä korjaa tässä ongelmassa yhtään mitään, jos emme me sitä laajempaa ongelmaa siinä ympärillä ratkaise.

16.54 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan vielä kertaalleen kiittää ympäristövaliokuntaa aivan erinomaisen hyvästä työstä ja paneutumisesta vaikeaan asiaan. Kansalaisaloite antoi meille mahdollisuuden tähän työhön, ja siitä lämmin kiitos vielä kerran valiokunnalle. Se työ oli erittäin mielenkiintoista ja suorastaan opettavaista. Tämä osoittaa sen mahdollisuuden myös olevan totta, että vaikka olemme tätä maapalloa lianneet itse, niin me pystymme myös sitä puhdistamaan tulevaisuudessa, kun opimme ymmärtämään näitä prosesseja, mitä luonnossa tapahtuu, mitä mahdollisuuksia meillä on ympäristömme puhdistamiseen.

Luin juuri tuossa tämän keskustelun aikana — netistä löysin semmoisen uutisen — että Jyväskylän yliopiston tutkija Sami Taipale on kaksi vuotta sitten aloittamassaan tutkimuksessa tullut siihen tulokseen, että suomalaisten järvien humuspitoiset vedet pystyvät hajottamaan mikromuovia vedestä ja tekevät siitä mikromuovista mikrobien itsensä tarvitsemia tuotteita ja näin ollen hajottavat näitä mikromuovihelmiä. Nämä tulokset olivat erittäin lupaavia nimenomaan humuspitoisissa vesissä. Hän oli Evon lähellä sijaitsevista vesistöistä kerännyt vesinäytteitä ja laittanut sinne mikromuoveja ja tutkinut sen jälkeen, miten niille mikromuoveille kävi kahden kuukauden käsittelyn jälkeen. Ja yllätys, yllätys, humuspitoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

sisä vesissä mikromuovit olivat olennaisesti vähentyneet, ja sitä samaa ilmiötä tapahtui toki myös puhtaammissa vesissä.

Nyt tuli mieleeni semmoinen hieman kevyt kevennys, että kun aina puhutaan, että metsämiehet ovat vesistöjä pilanneet ja humuspitoisia vesiä järviin johtaneet, niin tässähän voisi löytyä tämmöinen hyvä silta, että sekä metsäpuolen ihmiset että ympäristöstä huolehtivat ihmiset löytäisivät paremmin toisensa, koska nämä humuspitoiset vedet mahdollistavat muun muassa mikromuovien häviämisen suomalaisista vesistöistä. Kyllä luonto itseään puhdistaa, ja siitä meidän pitää itse ottaa hyvä, visu oppi. Mutta kuitenkin se tarkoittaa sitä, että jatkuvasti meidän on tehtävä ihmisinä, kuntien päättäjinä, kansanedustajina ja teollisuuden edustajina — kuka niissä tehtävissä toimii — yhä parempaa työtä.

Kannattaa huomioida, arvoisa puhemies, vielä tässä lopuksi se, että suomalaiset yritykset ja kansainväliset yritykset ovat tämän asian ottaneet jo itse vakavasti. Se on selvä asia, että ei mikään maailmassa parane, elleivät ylikansalliset yhtiöt lähde näihin hommiin mukaan vakavasti ja sijoita isoja rahoja muun muassa tutkimukseen. Pitää muistaa, että Amazon-verkkokauppayhtiön johtaja Bezos tässä hiljattain sijoitti 9 miljardia euroa — perusti kai rahaston, jossa on pääomana 9 miljardia euroa tai 10 miljardia dollaria — jota sitten hän jakaa sopivasti erilaiseen tutkimukseen ja siihen liittyvään ympäristöä parantavaan toimintaan. 10 miljardia dollaria, ei pieni summa. Se vaan on merkki siitä, että kansainväliset toimijat ovat heränneet tähän, että meidän on pidettävä tämä ympäristömme paljon puhtaampana ja tehtävä työmme ensi vuonna paremmin kuin tänä vuonna.

16.57 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta myös omasta puolestani. Edustaja Harjanne hyvin nosti esille tätä raaka-aine-asiaa.

Itse haluan vielä todeta, että olen vahvasti eri mieltä siitä, että turkistarhaus jollain tavalla olisi vastaus tähän mikromuoviongelmaan. Kun kyseessä on se, että turkiseläimistä 90 prosenttia päätyy somisteiksi, niin on selvää, että kun nämä somisteet ovat turhia, näillä somisteilla ei pikamuotivaatteita korvata tai poisteta niitä ongelmia, jotka pikamuoti aiheuttaa. Tämä on tämän teollisuuden alan käyttämä aika heikko argumentti, kun nämä eettiset syyt ovat yhä painavammin turkistarhausta vastaan ja turkistarhaus ihan perustellusti kohtaa nyt aika voimakasta vastustusta.

Edustaja Laukkanen kommentoi, että oli mielenkiintoinen tämä vertaukseni, että mikromuovia on enemmän kuin tähtiä galaksissamme, ja hän kysyi siitä. Se lähde on tosiaan UNEP eli YK:n ympäristöohjelma, ja jos tarkkoja ollaan, niin he toteavat, että näitä mikromuovipartikkeleita on maailman merissä 500 kertaa enemmän kuin tähtiä galaksissamme. Tämä liittyy siis siihen, että myös YK on tähän ongelmaan herännyt ja toimii ja YK:lla on kansainvälinen kampanja, jonka tavoitteena on, että mikromuovien päätyminen maailman meriin loppuisi.

Haluaisin itse vielä lisätä, että tämä mikromuoviasia ei tosiaankaan ole vain meriin ja merten eläviin liittyvä ongelma, vaan mikromuovi päätyy myös ihmisten elimistöön. Tässä on haasteena se, että tällä voi olla vaikutuksia ihmisten terveyteen mutta sitten toisaalta meillä ei ole tarpeeksi tutkittua tietoa mikromuovien vaikutuksista ja mikromuoveista ympäristössä. Sen takia minun mielestäni on hyvä, että ympäristövaliokunta tähän kiinnitti myös huomiota. Eli meidän pitäisi saada vielä lisää sekä tutkimus- että seurantatietoa niin mikromuovien lähteistä ja kulkeutumisesta kuin myös mikromuovien vaikutuksista niin ihmisiin kuin muihin eläimiin ja ympäristöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

17.00 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Haluan myös vielä kiittää tästä keskustelusta, joka on ollut todella laadukasta ja tuonut hyvin eri näkökulmia. Se osoittaa tämän kansalaisaloitteen tekijöille, että heidän tekemänsä työ on ollut merkityksellistä ja sitä täällä arvostetaan. Samoin on ollut hyvä huomata, että meillä on todella asioita, joista ollaan tässä salissa laajasti yhtä mieltä ja joiden merkitystä ja tärkeyttä voidaan yhdessä korostaa ja joita viedä eteenpäin. Nämä puheenvuorot osoittavat myös, että kyse on valitettavan viheliäisestä ongelmasta. Jos olisikin kyse vain tuotteisiin lisättävistä mikromuoveista, niin ongelma olisi lopulta helposti ratkaistu. Todella ongelma on globaali, mutta meillä on kaikki eväät tehdä oma osuutemme täällä Suomessa.

Hyvä, että keskustelussa nousi esiin jätelain uudistus. Sen myötä me pääsemme eteenpäin Suomessakin muovin kierrätyksessä ja ylipäänsä jätteiden kierrätyksessä. Kunnianhimoisiin kiertotaloustavoitteisiimme nähden meillä on siinä vielä todella paljon tekemistä. Tässä yhteydessä on hyvin korostettu myös muovijätteen ja ylipäänsä jätteen synnyn ehkäisyä. Meidän on todella päästävä irti kertakäyttökulutuskulttuurista, josta edustaja Atte Harjanne käytti tässä ansiokkaan puheenvuoron. Se on todella tärkeää senkin takia, että muovin raaka-aine on fossiilista perua.

On todella tärkeitä, että yritykset tekevät vapaaehtoisesti omia toimia muovituotteiden korvaamiseksi ja muovittomien ratkaisujen kehittämiseksi, mutta sen lisäksi me todella tarvitsemme kuitenkin kulutusta ohjaavaa tiukkaakin sääntelyä, joka ohjaa ja nopeuttaa sitä toimintaa. Pelkästään yritysten hyvän tahdon varassa ei päästä riittävän nopeasti eteenpäin.

17.02 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä on hyvä esimerkki siitä, että kansalaisaloite, vaikka sitä ei suoraan valiokunnassa hyväksytä, kuitenkin vaikuttaa ja vie asioita eteenpäin ja on osa demokratiaamme ja tervettä kansalaisvaikuttamista, hyvä muoto sellaisesta. Olemme kuulleet täällä paljon hyviä puheenvuoroja, esittelyä muovin ikävistä vaikutuksista maailmanlaajuisesti. On tärkeää, että olemme löytäneet ja nähneet monia ratkaisuja, joita kierrätys ja uudet materiaalit tuovat. Olemme tuhansien metsien maa, ja puuperäiset ja muutkin luontaiset materiaalit tuovat aivan uudenlaisiakin mahdollisuuksia ja elinvoimaa maahamme.

Olen ylpeä siitä, että edellisellä hallituskaudella ministeri Tiilikaisen ja edustaja Kososen johdolla valmisteltiin Suomelle tätä muovitiekarttaa, jota nyt hallitusohjelmassa sitten laitetaan toimeksi. Varmasti tämä kansalaisaloite ja tämä keskustelu ja sen tuomat ideat tuovat myös oman lisänsä valmistelutyöhön.

Muovitiekartassa on todella hyviä konkreettisia ehdotuksia eteenpäin. Jos ajattelen lapsiamme ja nuoriamme, kouluja, tämä antaa hyvän mahdollisuuden edetä puheista tekoihin, sillä juuri konkreettinen tekeminen on mieluista lapsille ja nuorille ja se kasvattaa heitä kestäväan ajatteluun. Vähennetään roskaamista ja vältetään turhaa kulutusta, selvitetään muoviveron käyttöönottoa, tehostetaan merkittävästi muovijätteiden talteen ottamista, parannetaan muovin tunnistamista rakennuksissa ja muovijätteen lajittelua vaikkapa rakennustyömailla, tehostetaan maatalouden ja puutarhamuovien kierrätystä ja korvaamista, otetaan talteen otetun muovin monipuoliset kierrätysratkaisut käyttöön, panostetaan isosti korvaaviin ratkaisuihin, nostetaan muovihaaste näkyville, viedään osaamista ja ratkaisuja maailmalle ja lisätään tutkimusta, jotta voidaan tehdä kestäviä päätöksiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

17.05 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan ensimmäiseksi minunkin puolestani kiitokset tärkeän kansalaisaloitteen tekijöille. Tämä on tosiaan hyvä esimerkki kansalaisvaikuttamisesta. Vaikka aloite ei nyt tässä muodossaan läpi mene, on hyvä, että valiokunta on tässä todennut, että EU-lainsäädännön valmistelu mikromuovien haittavaikutuksiin puuttumiseksi on tässä vaiheessa riittävä lainsäädännöllinen toimenpide, ja toivotaan, että siellä EU:ssa saadaan piakkoin näitä ratkaisuja aikaiseksi.

Kuten todettua, kyseessä on viheliäinen globaali ongelma. On kuitenkin ilo olla tässä suomalainen, koska käytännössä kaikki muovit voidaan korvata biosektorin tuotteilla, ja näissä tuotteissa Suomi on ehdottomasti maailman kärkijoukoissa. Meillä on paljon esimerkkejä menestyneistä yrityksistä, jotka osaltaan parantavat tätä maailmaa omalla toiminnallaan.

En malta olla tässä sanomatta, kun edustaja Kivelä nosti esille turkistarhauksen: Itse kannatan turkistarhausta lämpimästi ja näen kyllä, että turkis on aina parempi vaihtoehto kuin tällainen muovipohjainen tuote. Ymmärrän, että turkistarhauksesta voi olla perustelusti myös eri mieltä, mutta sen haluan sanoa, että mikäli oikeasti haluaa eettisen ja ekologisen tuotteen käyttöönsä ja korvata sitten näitä muovipohjaisia tuotteita, voi valita aina kotimaisen villiturkiksen. Meillä on myös paljon erittäin haitallisia vieraslajeja: supikoira, nyt punakettu tuolla pohjoisessa, naalin levinneisyysalueelle kultasakaali on tulossa. Näitä lajeja täytyy metsästää, ja on aina etu, että sitten metsästyksen tuotokset käytetään vaatteiksi. Näin esitänkin, että mikäli edustaja Kivelää ekologinen elämäntapa kiinnostaa, niin tervetuloa metsästyskurssille ja sen jälkeen myös niitä nahkoja käsittelemään. Niistä saa näytävää vaatetta, ja ne korvaavat osaltaan muovipohjaisia tuotteita.

17.07 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Myös minä kiitän tästä kansalaisaloitteesta. Se kertoo siitä, että ihmisillä on huoli ja hätä meidän tulevaisuudesta: lasten tulevaisuudesta, ihmisten terveydestä, luonnon tulevaisuudesta, merten tulevaisuudesta.

Tekniikan Maailma uutisoi viime syyskuussa, että muovi on merten pimeää ainetta. Hollantilainen Ocean Cleanup -järjestö oli tutkinut asiaa ja pohtinut, mihin päätyy 99 prosenttia merten muoveista. Vain 1 prosentti löytyy. No, mikromuovi päätyy sinne, missä se on pimeydessä ja näkymättömissä. Se menee lintuihin, kaloihin, merenpohjan eliöihin ja meihin ihmisiin. Tekokuituvaatteet ja kosmetiikka ovat muun muassa niitä, joista mikromuovia erittyy.

Me puhumme valtavasti siitä, että syöpää tulisi ennalta ehkäistä, ja meillä on selkeät asiat, mitkä me aina nostamme esiin, kun me puhumme, mikä aiheuttaa syöpää: tupakka, alkoholi, punainen liha ja lisäaineet. Mutta mikä mahtaakaan olla mikromuovien osuus esimerkiksi syöpätaudeissa? On erittäin tärkeää, että aihetta pidetään yllä, aihetta tutkitaan ja keskustellaan. Juuri, oliko eilen, uutisoitiin, että muun muassa nuorten miesten kivessyöpä on yleistynyt hälyttävästi, ja suomalaiset tutkijat tekevät todella paljon töitä löytääkseen syitä ja saadakseen selville, mistä moinen johtuu. Eli meillä on paljon asioita, joita pitää selvittää, ja muun muassa syövä torjunnassa tämäkin kivi on käännettävä ja mikromuovin osuus selvitetävä. Siksi on äärettömän tärkeää, että asioista puhutaan ja niihin kiinnitetään huomiota, myös niihin, mitä me emme silmillä näe, ja mikromuovi ja muovi merenpohjissa on yksi niistä asioista.

17.09 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ajattelin paikaltani pärjätä, mutta edustaja Kärnä se osaa aina houkutella sopivasti käyttämään vähän pidemmänkin puheen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

vuoron. Aloitetaan siitä, että ehkä Suomi on kuitenkin vielä tuhansien järvien maa, eikä metsien. Eli jos meillä on 22 miljoonaa hehtaaria metsäpinta-alaa, niin mennään sillä, mutta meidän pitää huolehtia siitä, että tämä tuhansien järvien maa olisi mikromuoveista vapaa. Kuten täällä edustaja Hoskonen valiokunnan puheenjohtajana totesi, nyt ne puhtaina pidetyt vedet eivät enää ole mikromuoveista vapaita.

Itsekin olen tuolla kotikunnassani kovasti pinnistellyt sen puolesta, että saisimme sinne tekonurmen, ja nyt tarvitsee tarkastella, mitä materiaalia se on, kun se alue, missä tämä tekonurmi sitten toivottavasti toteutetaan, on aivan Kokemäenjoen rannassa. Sitä kautta se on tosi tärkeää kunnallisessa päätöksenteossakin, myös silloin, kun meillä valitaan työvaatteita. Meillä on itsellämme välineitä, jos me haluamme puuttua tähän erittäin hyvään kansalaisaloitteeseen myös jokainen omassa kuntapäätöksenteossamme. Me voimme myös katsoa, minkälaiset matot meillä täällä eduskunnassa on, minkälaista materiaalia ne ovat. Kukaan ei ole vielä tuonut sitä esille, että miten se niitten peseminen ja minne siitä tulevat mikromuovit menevät. Ihan yhtä lailla kun me juomme täällä muovimukeista vettä valiokuntien kokouksissa — kun puhutaan muoveista — niin olemme valiokuntana tehneet kansliatoimikunnalle aloitteen siitä, että siirtyisimme pois muovimukeista tässä, että eduskunta voisi olla muoviton. Haluaisinkin meitä kaikkia vähän kannustaa siihen, että me voimme omassa arjessamme, ihan omassa työskentely-ympäristössämme näyttää sitä esimerkkiä, mitä tuossa edellisessäkin keskustelussa kovasti perättiin, sitä, että pitää uskaltaa nähdä eteenpäin ja jos valtiovalta itsessään toimii esimerkillisesti, se tarkoittaa, että on helpompi sitten kansalaistenkin hyväksyä niitä toimia, joita pitää tehdä.

Sitten pitää myös uskaltaa olla esimerkillinen eikä saa tyytyä esimerkiksi EU:ssa tehtävään politikointiin tai helppoihin ratkaisuihin. Nyt tulee ilmeisesti niin, että meillä joudutaan meidän omaa juomateollisuutta, voisiko sanoa, rankaisemaan niin, että kun meillä on kierrätettäviä muovimateriaaleja, niin korkin pitää olla kiinteästi siinä pullossa kiinni sen takia, että Euroopassa muualla ei ole palautusjärjestelmää. Meidän pitää pystyä vaatimaan sitä, että EU:ssa on ihan yhtäläinen palautusjärjestelmä, etteivät espanjalaiset rannikot ole täynnä niitä juomapulloja ja ojat täynnä sitä muoviroskaa, joka on pääosin vielä virvoitusjuomapulloja. Kyllä meidän pitää uskaltaa huutaa ja lyödä vähän kättä pöytään joko nyrkissä taikka kämmenellä — ei oteta ehkä sitä, että lyödään kenkää kokoushuoneen pöytään, se oli menneen talven miesten tekosia, mutta toimi silloin kyllä tosi hyvin. Eli ollaan rohkeita, aloitteellisia, ei suostuta siihen, että meille tuodaan joitakin semmoisia säädäntöjä. Me voimme sitten vaikka säädellä täällä itse niin, että palautusjuomapullossa pitää olla korkki paikallaan, jotta siitä saa pantin. Se varmasti tulee ohjaamaan meidän käytänteitämme, että ei meillä korkki karkaa sitten vesistöön eikä sitä heitetä pois. Mutta meillä on mahdollisuus näyttää esimerkkiä koko Euroopalle koko tässä muoviasiassa.

Haluan, että edustaja Kivelä ja Kärnä käyvät tämän turkiskeskustelun keskenään, en lähde siihen, mutta ovathan meillä esimerkiksi hylkeet ja hyljetuotteitten hyödyntäminen. Onhan tämä ihan käsittämätöntä, [Mikko Kärnä: Juuri näin!] että me emme voi hyödyntää sitä tuotetta, kun oikeasti meidän kalastuksellemme ja meidän kalastajillemme ja luonnon tasapainon kannalta kanta on jo niin suuri, että se on uhka toisille lajeille, jos me haluamme tasapainoista ekosysteemiä järjestää. Ei sitä niiden niin sanottua luvanvaraista ja harkittua metsästämistä kukaan tee, koska ei niitä tuotteita voi hyödyntää, eli miksi tappaa luonnoneläin, jos ei sitä voi hyödyntää? En tiedä, onko näistä nyt sitten muovituotteitten korvaajiksi, mutta kyllä meillä on paljon omassakin tekemisessämme katsottavaa.

Arvoisa puhemies! Näin muovisiin merkkeihin, ja kiitos aloitteen tekijöille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

17.15 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Pahoittelut, tämä vähän polveilee, mutta kun turkistarhaus tähän nostettiin esille ja sitä täällä povattiin pikamuodin korvaajaksi ja ekologiseksi vaihtoehdoksi, niin minusta on kuitenkin tärkeää tehdä selväksi ja ehkä hyvä muistutusta, että jo 90-luvulla kiellettiin turkistarhatuottajia mainostamasta tuotteitaan ekologisina, koska niin ei voida sanoa olevan.

Mitä tulee tähän villieläinten turkisten käyttöön, on hieman vaikea kuvitella, että maailman ihmiset vaattetaisivat itsensä tässä tilanteessa villieläinten turkiksilla. En näe, että edustaja Kärnä täällä olisi itsekään pukeutunut villieläinturkikseen, eli varmasti tässä on hieman rajoitteita.

Edustaja Myllykoski otti esille tämän, miten esimerkin voimalla voisimme vaikuttaa ja eduskunnan pitäisi olla tässä esimerkkillinen. Tuli vain mieleen, että kun meillä oli avoimet ovet, niin kaksi nuorta tuli aika ihmeissään juttelemaan kanssani kierroksen jälkeen siitä, miten voi olla mahdollista, että täällä muovimukeista tarjoillaan ihmisille juomaa. Eli ihan hyvä minun mielestäni tämä huomio siitä, että meidän pitää olla edelläkävijöitä.

Mutta vielä itse tähän asiaan halusin sanoa sen verran, että tästä EU-lainsäädännöstä se huoli, joka kansalaisaloitteen laatijoilla oli ja joka tuli täällä julkisessa kuulemisessa esille, olivat nämä siirtymäajat, ja sitä minä itsekkin haluaisin vielä painottaa. Eli meitä vakuutettiin kyllä siitä, että EU-lainsäädäntö on varmasti tulossa, koska tähän on suuri poliittinen tahto, ja asia etenee aikataulussa, niin että siitäkään ei tarvitse huolehtia, mutta sitten näihin siirtymäaikoihin voi vielä tulla muutoksia. Minä itse toivoisin, että täältä lähtee viesti ihmisille, jotka näihin voivat vaikuttaa, että nämä siirtymäajat eivät veny liian pitkiksi eikä muutenkaan laadita niistä liian pitkiä. — Kiitos.

17.17 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensimmäiseksi kiitokset edustaja Myllykoskelle erinomaisesta puheenvuorosta. Nostitte esille todella tärkeitä asioita, muun muassa EU:n yhteisen panttijärjestelmän ja myös julkisten hankintojen ja meidän omien hankintojen vastuullisuuden ja vastuun niistä. Nämä ovat tärkeitä kysymyksiä, kun haluamme torjua yhdessä mikromuoveja.

Olen ihan samaa mieltä, kun nyt täällä on useassa puheenvuorossa nostettu esille nämä muovikipot, joista edelleen vettä valiokunnissa ja muualla tarjoillaan, että se olisi kyllä pieni konkreettinen teko, että me luopuisimme niistä yhdessä ja siirtyisimme käyttämään kestävämpiä valintoja.

Edustaja Myllykoski nosti esille ansiokkaasti myös hylkeet, ja olen täsmälleen samaa mieltä tästä asiasta. On täyttä hulluutta, että näitä hyljetuotteita ei voida hyödyntää eikä niillä voida käydä kauppaa, ja meidän tulisi pikemminkin sitä pyyntiä tehostaa.

Edustaja Kivelälle vielä tässä: En missään nimessä ole esittänyt mitään sellaista ratkaisua, että kaikki maailman ihmiset siirtyisivät takaisin käyttämään turkiksia, mutta tällaiselle pienelle pohjoiselle kansalle se on kyllä sellainen osaratkaisu, jota voidaan käyttää erityisesti näitten villieläinten turkisten osalta. Ja miksipä ei, eikö tällaisen kansan parlamenttiin, tänne eduskuntaankin, sopisi muutama vuota tai turkis lattialle mattojen tilalle, kun niissä matoissa kerran niitä mikromuoveja on — aivan hyvin, ne ovat varsin tyylikkäitä tuotteita.

17.18 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski kirjoitti vielä ottamaan yhden puheenvuoron. Edelleen tätä aloitetta tietysti kunnioittaakseni totean, että on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 9/2020 vp

erittäin tärkeätä, että tämä mikromuovi on keskusteluttanut tänä iltana meitä näin paljon, ja oikeastaan tämäkin tähän liittyy.

Elikkä kun on tämä panttijärjestelmä, mikä Suomessa on ollut erittäin pitkään pullojen kierrätyksen osalta, niin olen pohtinut sitäkin, että eikö muitakin pakkaustuotteita kuin vain pulloja voisi laittaa tällaisen panttijärjestelmän piiriin. Elikkä nyt näitä juomapulloja kyllä kierrätetään aika tehokkaastikin, mutta meillä on paljon muitakin muovirasioita ja tuotteita ja pakkausmateriaaleja, jotka minun mielestäni voisivat aivan hyvin olla tällaisen panttijärjestelmän piirissä. Tämä jos joku olisi sellainen innovaatio, mitä voisi myös viedä sinne maailmalle, koska kun itsekin vähän olen maailmaa kulkenut ja matkustellut, niin olen huomannut, että monissa isoissakin maissa jätehuolto ja jätteiden kierrätys on ihan lapsenkengissä tai sitä ei ole ollenkaan elikkä ne rannat ovat tosiaan täynnä kaikenlaista törkyä, roskaa, ja se pistää mielen todella surulliseksi. Kuten edustaja Juvonenkin totesi, siellä ne ovat sitten siellä merissä ja merenpohjassa ja eliöissä ja kaloissa ja lopulta meissä ihmisissä ja joka puolella, me hukumme tähän muovijätteeseen.

Elikkä tällaisena ajatuksena koko tälle salille ja muihinkin valiokuntiin, että tosiaan tätä panttijärjestelmää kehittämällä täällä kotimaassa varmasti luotaisiin niitä kestäviä tuotteita ja ratkaisuja, mutta tämä toimisi ennen kaikkea myös vientituotteena, ajatuksena muuallekin markkinoitavaksi. Ei voi olla niin, että meillä hyvä käytäntö tulisi sitten semmoiseksi, että meidän pitäisi täällä Suomessa luopua siitä sen takia, että tosiaan — niin kuin edustaja Myllykoski toi esille tässä esimerkinomaisesti — kun jossain Espanjassa sitten ei ole tätä samantyyppistä panttijärjestelmää käytössä, niin me tai meidän juomateollisuus sitten siitä kärsisimme. Toivottavasti tällaisia hyviä käytäntöjä voidaan viedä myös maailmalle, jotta sielläkin päästäisiin alkuun tässä jätteiden lajittelussa ja kiertotaloudessa ja uusiokäytössä. Meillä on vielä paljon annettavaa.

17.21 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Pidän tämän erittäin lyhyenä, koska näyttää mikromuovi kääntyvän lasin puolelle.

Meidänkin palautusjärjestelmää muovien osalta voidaan edelleen kehittää, sillä on jotenkin käsittämätöntä, että jos minä ostan Alkosta kahviliköörin, joka on lasipullossa, ja sitten ostan kaupasta Rajamäen etikkaa, joka on samanlaisessa pullossa, niin ne eivät käy kukaan kierrätysjärjestelmään, niin että meillä on paljon vielä tehtävää tässä omassakin pesässä.

17.21 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Itse aloitteesta sen verran, että kiitos sen tekijöille. Se ei nyt edennyt, mutta siihen oli hyvä syy, koska on tulossa vastaava lainsäädäntö EU:n toimesta.

Kun tässä keskustelussa edustaja Kärnä ja myös edustaja Myllykoski puhuivat näistä — sinänsä liittyy luonnon monimuotoisuuteen — hylkeistä tai pienpedoista pyynnin muodossa, niin haluaisin kommentoida, että toivottavasti hallitus ottaa luonnon monimuotoisuudessa ja sen turvaamisessa huomioon myös tämän pienpetopyynnin ja haitallisten vieraslajien torjunnan, josta myös valiokuntana olemme lausuneet. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 3/2019 vp sisältyvän ehdotuksen hylkäämisestä. Asian käsittely päättyi.